

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

На седници Одељења за историју уметности од 06.05. 2010. и Наставно-научног већа од 20.05. 2010. Изабрани смо у КОМИСИЈУ ЗА ОЦЕНУ МАГИСТАРСКЕ ТЕЗЕ КАНДИДАТА КАТАРИНЕ МИТРОВИЋ под називом: ПРЕДСТАВА ЛУКСУЗА У СРПСКОЈ ВИЗУЕЛНОЈ КУЛТУРИ СРЕДИНОМ 19. ВЕКА

Комисија након стицања увида у приложену МАГИСТАРСКУ ТЕЗУ, даје следеће

МИШЉЕЊЕ

Магистарски рад Катарине Митровић, под називом *Представа луксуза у српској визуелној култури средином 19. века*, састоји се из 139. страна куцаног текста, а прати га одговарајућа научна апаратура, као и списак литературе и 100. илустрација. Уз апстракт, рад је подељен на четири поглавља која носе следеће називе: *Уводна разматрања*, *Матирање луксуза*, *Луксуз и политика појавности*, *Свет луксузних добара* и *Завршна разматрања*. Свако од наведених поглавља састоји се из више потпоглавља. Садржај и наслови потпоглавља детаљније образлажу проблеме којима је посвећено поглавље, као и централна тема магистарског рада. Пошто смо се пажљиво упознали са текстом част нам је да о њему изнесемо следеће мишљење:

Магистарски рад Катарине Митровић, истакнуте историчарке уметности најмлађе генерације, бави се истраживањем феномена луксуза у српској визуелној култури. Луксуз представља једну од важних појава у приватном и друштвеном животу 19. века, а једна од његових основних карактеристика је да се он исказује кроз артифициране визуелне форме. Зато је проучавање луксуза од великог значаја за студије историје уметности и визуелне културе. У досадашњим проучавањим српске уметности и визуелне културе феномен

люксуза није био проучаван, па магистарски рад Катарине Митровић представља једну од првих студија, која су посвећене овом проблему.

У уводном поглављу Катарина Митровић излаже сопствена методолошка полазишта и указује на проблем проучавања луксуза у историографији. Она истиче методолошке потешкоће у дефинисању, одређивању и препознавању луксуза. Зато у уводном поглављу она дефинише сопствено полазиште и наглашава да се луксуз може формулисати само у оквиру одређеног правно-политичког поретка и то као материјална и визуелна форма унутар одређеног културног простора. На тај начин, Катарина Митровић јасно указује да се проблем луксуза не може сагледавати само према општим карактеристикама, већ да он увек носи и конкретни и контекстуални садржај. Овај став подразумева да српска култура луксуза може да се проучава првенствено на основу разумевања и изучавања писаних, материјалних и визуелних извора, насталих у 19. веку.

Следећи изнете методолошке позиције кандидаткиња Катарина Митровић у централним поглављима магистарског рада дефинише и тумачи представу луксуза у српској визуелној култури средином 19. века. У поглављу *Матирање луксуза* расправља се о основама за настанак и препознавање луксуза и одређују се идејни оквири за разумевање овог феномена. Зато је ово поглавље подељено на мање целине: *Наслеђе: Проблем и поимање луксуза у интелектуалној традицији просветитељства и Појам луксуза код Срба у 19. веку*. Катарина Митровић овде показује различите праксе, традиције и културне моделе који су уобличили српску културу луксуза и указује на сложени идејни и друштвени контекст за разумевање овог феномена код Срба. Она основе за поимање луксуза средином 19. века налази како у просветитељској традицији, тако и у српској интелектуалној мисли. Указивањем на српске изворе показује се да је луксуз био један од важних феномена, који је био предмет интелектуалне и књижевне дискусије. Такође, тиме се посредно истичу и особености српске културе луксуза.

Поглавље *Луксуз и политика* појавности указује на елементе који су могли да ограниче, контролишу и одреде културу луксуза и стратегије истицања

појединца. Овде се указује на сложене механизме контроле, који су били примењивани у различитим државним и друштвеним системима. Зато се у три потпоглавља говори о законима, политици репрезентативности, моди и укусу. Од посебног значаја је истицање ограничења у култури луксуза и то у различитим друштвеним и политичким уређењима у којима су живели Срби, па се овде износе примери законске и културне политике у Османској и Хабзбуршкој империји и устаничкој Србији. Као важан елемент у прихватању и истицању луксуза наглашава се политика репрезентативности, помоћу које је појединац могао да истакне и освоји место у друштву. У овом поглављу значајно место је дато и моди, која представља један од веома важних феномена грађанске културе 19. века.

Посебно поглавље је посвећено свету луксузних добара. Овде се истиче и конкретизује култура луксуза код Срба средином 19. века. У три потпоглавља се доносе различити елементи који су утицали на представе луксуза. У првом се указује на трговину, производњу и набавку луксуза. Потом се износе представе луксуза у српској портретној уметности и приказују луксузни предмети материјалне културе. Кроз наведена потпоглавља јасно се показује богатство и разноликост српске културе луксуза. Показује се да су луксузни предмети били саставни део трговачке размене код Срба, као и да су они представљали саставни и важни део у иконографији грађанског портрета.

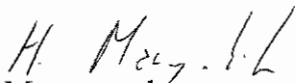
У завршним разматрањима Катарина Митровић синтетизује своја истраживања и доноси закључак да луксуз заузима важно место у српској визуелној култури, као и да је он веома битан у истицању достојанства и угледа. Из тога се изводи став да је проучавање луксуза од велике важности не само за разумевање визуелне културе, већ и друштва у целини.

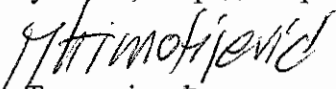
Применом сложеног структуралног приступа у тумачењу идеје и представе луксуза у српској визуелној култури средином 19. века Катарина Митровић је успела да укаже на сложеност и комплексност овог феномена. Она је истакла три битне целине као што су мапирање луксуза, политика појавности и свет луксузних добара. Тиме је остварен свеобухватни поглед на феномен луксуза у српској култури и формирана основа за његово даље проучавање.

Магистарски рад Катарине Митровић представља прву обимнију студију посвећену проучавању представе луксуза у српској визуелној култури. Писан је стручно, са развијеним смислом за анализу, аргументацију и интерпретацију, а карактерише га и примењена методологија. Кандидат добро познаје референтну стручну литературу и литерарне изворе. Постигнути резултати представљају важан допринос познавању српске културе средином 19. века. С обзиром на напред изнето препоручујемо да се рукопис магистарског рада Катарине Митровић *Представа луксуза у српској визуелној култури средином 19. века* прихвати за усмену одбрану.

у Београду 21. 04. 2011

комисија у саставу:

др Ненад Макуљевић, ванредни професор

др Мирослав Тимотијевић, редовни професор

др Ада Столић, научни сарадник